

Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowy w Zespole Szkolno - Przedszkolnym im. Janiny Januszewskiej w Ciemnem

KRYZYSY WYCHOWAWCZE

I. W przypadku zagrożenia demoralizacją:

W sytuacjach zagrożenia ucznia demoralizacją rozumianą jako: spożywanie alkoholu, używanie środków odurzających, palenie papierosów, wagarowanie, naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego (np. kradzież), systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego, udział w działalności grup przestępczych itp.

1. Nauczyciel niezwłocznie zawiadamia wychowawcę klasy.
2. Wychowawca informuje o tym fakcie dyrektora szkoły i pedagoga.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz w ich obecności z uczniem. W przypadku potwierdzenia uzyskanej informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy z kadrami pedagogicznymi lub nie reagują na wezwanie do stawienia się w szkole, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o wymienionych wyżej przejawach demoralizacji nieletniego, szkoła zawiadamia o zaistniałej sytuacji policję (specjalistę ds. nieletnich) oraz sąd rodzinny. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem itp.) i ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.
5. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub udziału w działalności grup przestępczych szkoła zobowiązana jest niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

II. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyku lub innej substancji psychoaktywnej powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, dyrektora szkoły i pedagoga.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. W razie konieczności wzywa lekarza, pogotowie ratunkowe w celu ustalenia stanu trzeźwości czy odurzenia lub udzielenia pomocy medycznej .
4. Niezwłocznie powiadamia o tym fakcie rodziców ucznia, i zobowiązuje ich do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
5. Jeżeli rodzice ucznia odmawiają odebrania dziecka ze szkoły, lub nie ma możliwości nawiązania z nimi natychmiastowego kontaktu, dyrektor lub upoważniona przez niego osoba powiadamia policję. Decyzje o dalszym postępowaniu z uczniem podejmuje policja w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. W każdym przypadku, gdy uczeń znajduje się na terenie szkoły pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych dyrektor szkoły pisemnie powiadamia policję i sąd rodzinny.
7. Cała zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.

III. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk lub inną nielegalną substancję psychoaktywną powinien podjąć następujące kroki:

1. Zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrekcję szkoły i wzywa policję.

3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. W przypadku gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie alkohol, substancję przypominającą narkotyk lub inną nielegalną substancję psychoaktywną, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog , dyrektor itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu te substancje, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczycielowi nie wolno samodzielnie dokonać przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność wyłącznie zastrzeżona dla policji!
2. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel powiadamia dyrekcję szkoły, pedagoga i wychowawcę..
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców /opiekunów ucznia.
4. W przypadku gdy uczeń na polecenie nauczyciela nie chce przekazać substancji, ani pokazać zawartości teczki, szkoła wzywa policję (która po przyjeździe przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy).
5. Jeżeli uczeń wyda substancję, nauczyciel, po odpowiednim jej zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją policji. Wcześniej próbując ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję.
6. Cała zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń.

V. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły:

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia i stanowczo domaga się oddania przez ucznia pozostałych papierosów.

2. Zawiadamia wychowawcę klasy.
3. Wychowawca zawiadamia rodziców i pedagoga szkolnego.
4. Wobec ucznia palącego na terenie szkoły stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca lub pedagog sporządza notatkę z zajścia, która przechowywana jest w dokumentacji wychowawcy oraz przekazuje rodzicom skonfiskowane papierosy.

VI. W przypadku agresji, stosowania przemocy fizycznej i stwarzania zagrożenia dla innych osób przez ucznia:

1. Nauczyciel stanowczo reaguje na agresywne lub stwarzające zagrożenie zdarzenie, doprowadza do jego przerwania, odizolowuje sprawcę od ofiary.
2. Jeżeli zachodzi potrzeba, udziela się poszkodowanym pierwszej pomocy przedmedycznej, w razie konieczności wzywa pogotowie ratunkowe .
3. Powiadamia o zdarzeniu wychowawcę, pedagoga i dyrektora szkoły.
4. Wychowawca, pedagog lub nauczyciel podejmujący interwencję jak najszybciej, w miarę możliwości, ustala przebieg wydarzeń.
5. Wychowawca, pedagog lub nauczyciel bezpośrednio podejmujący interwencję, powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz informuje ich o możliwości ukarania karą statutową .
6. Gdy zdarzenie ma szczególnie drastyczny przebieg np. bójka, rozbój, uszkodzenie ciała dyrektor szkoły wzywa rodziców i powiadamia policję.
7. Wychowawca, pedagog lub nauczyciel podejmujący interwencję sporządza szczegółową notatkę z całego zdarzenia.
8. We współpracy z rodzicami/prawnymi opiekunami podjęte zostają wspólne działania skierowane na zapobieganie zachowaniom agresywnym w przyszłości.
9. Jeśli nieprawidłowe relacje ucznia z rówieśnikami nadal się utrzymują, wychowawca przy współpracy z pedagogiem, w porozumieniu z rodzicami dziecka/prawnymi opiekunami, kieruje ucznia na badania specjalistyczne poza szkołą.
10. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy, nie stawiają się do szkoły a agresywne i stwarzające zagrożenie zachowania ucznia powtarzają się dyrektor szkoły powiadamia pisemnie sąd rodzinny lub policję.

VII. W przypadku ucznia będącego ofiara przemocy:

1. Nauczyciel stanowczo reaguje na incydent, doprowadza do jego przerwania, odizolowuje sprawcę od ofiary.
2. Jeżeli zachodzi potrzeba, udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, w razie konieczności wzywa się pogotowie ratunkowe .
3. Powiadamia o zdarzeniu wychowawcę, pedagoga i dyrektora szkoły.
4. Wychowawca, pedagog lub nauczyciel podejmujący interwencję jak najszybciej, w miarę możliwości, ustala przebieg wydarzeń.
5. Wychowawca, pedagog lub nauczyciel bezpośrednio podejmujący interwencję, powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
6. W przypadku, gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia, wychowawca pedagog lub nauczyciel podejmujący interwencję w porozumieniu z dyrektorem szkoły powiadamiają policję.
7. Wychowawca, pedagog lub nauczyciel podejmujący interwencję sporządza notatkę opisującą zdarzenie.
8. Wychowawca lub pedagog, w porozumieniu z innymi zainteresowanymi osobami, ustalają i wdrażają dalsze działania chroniące ofiarę przemocy.

VIII. W przypadku naruszenia przez ucznia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły:

(Lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec nich, naruszenie ich prywatności i własności prywatnej, użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej, naruszenie ich nietykalności osobistej)

1. W sytuacji, gdy uczeń naruszył godność nauczyciela lub innego pracownika szkoły, nauczyciel lub inny pracownik ma obowiązek niezwłocznego zgłoszenia powyższego faktu do dyrektora szkoły.
2. Dyrektor szkoły, pedagog, wychowawca oraz nauczyciel lub inny pracownik szkoły wobec którego doszło do naruszenia godności przeprowadzają z uczniem rozmowę, z której sporządzona zostaje notatka.
3. Dyrektor wzywa rodziców/opiekunów ucznia i informuje ich o zdarzeniu.
4. Wobec ucznia zostają wyciągnięte konsekwencje zgodnie z zasadami zapisanymi w statucie szkoły.
5. Nauczyciel podczas pełnienia lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach

określonych w ustawie z dn. 6 czerwca 1997r. - Kodeks Karny (Dz. U. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.). W przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję.

IX. W przypadku ucznia sprawiającego trudności wychowawcze:

1. Wychowawca przeprowadza wstępną diagnozę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia.
2. O swoich spostrzeżeniach informuje pedagoga szkolnego.
3. Wychowawca wspólnie z pedagogiem informuje rodziców/prawnych opiekunów o istniejących trudnościach i zapoznaje ich z planem działań podjętych w szkole. Jednocześnie zobowiązuje rodziców/ prawnych opiekunów do rzetelnej współpracy. W razie potrzeby proponuje rodzicom/prawnym opiekunom skorzystanie z pomocy poradni psychologiczno – pedagogicznej w celu uzyskania diagnozy i wskazówek do pracy z dzieckiem.
4. W przypadku braku zgody rodziców/ prawnych opiekunów na przeprowadzenie badań ucznia zagrażającego bezpieczeństwu innych lub też braku wymiernych efektów i współpracy wychowawczej, dyrektor szkoły kieruje wnioskiem do sądu rejonowego o wgląd w sytuację rodziny

X. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły

1. Zgłoszenie aktu wandalizmu do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły przez nauczyciela lub wychowawcę.
3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia i szacuje straty.
4. Wychowawca powiadamia rodziców i pedagoga szkolnego.
5. Wobec ucznia stosuje się sankcje zgodne ze statutem szkoły.
6. W szczególnych przypadkach powiadamiana jest policja, decyduje o tym dyrektor szkoły.
7. Wychowawca lub pedagog sporządza notatkę z zajścia, która przechowywana jest w dokumentacji pedagoga.

XI. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły

1. Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.
2. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia kradzieży:

- w przypadku kradzieży przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą.
  - w przypadku kradzieży wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest dyrektor szkoły i pedagog.
3. W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajścia oraz pedagoga.
  4. Wychowawca lub pedagog sporządza notatkę z zajścia, która przechowywana jest w dokumentacji pedagoga.
  5. W szczególnych przypadkach (decyduje pedagog lub dyrektor) powiadamiana jest Policja lub Sąd Rodzinny.
  6. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.

IX. W przypadku ucznia uchylającego się od realizacji obowiązku szkolnego:

1. Wychowawca zobowiązany jest do systematycznej kontroli obecności ucznia w szkole.
2. W przypadku stwierdzenia 5 dniowej nieobecności i w przypadku nieuzasadnionej absencji informuje o tym fakcie pedagoga.
3. Pedagog lub wychowawca kontaktuje się z rodzicami/opiekunami i informuje o konsekwencjach prawnych dalszych nieobecności dziecka w szkole.
4. W przypadku, powtarzających się nieobecności dyrektor szkoły wysyła pisemne upomnienie o nie realizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia i niedopełnieniu obowiązków przez rodziców.
5. Gdy szkoła wykorzysta już wszystkie dostępne oddziaływania wychowawcze i nie przyniosą one oczekiwanych rezultatów dyrektor szkoły wysyła powiadomienie do sądu rodzinnego oraz wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do organu prowadzącego szkołę.

X. W przypadku zaniedbywania ucznia przez rodziców (opiekunów prawnych) pod względem zdrowotnym oraz zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych:

1. Wychowawca rozmawia z uczniem.

2. Konsultuje się z pedagogiem i pielęgniarką szkolną.
3. Wzywa rodziców/prawnych opiekunów do szkoły.
4. Odnotowuje fakt rozmowy w dzienniku lekcyjnym z rodzicami/prawnymi opiekunami, zalecając konieczne działania, co rodzice/prawni opiekunowie potwierdzają podpisem.
5. W przypadku braku wypełniania zaleceń wychowawca powiadamia pedagoga, który podejmuje odpowiednie działania i następnie informuje o tym dyrektora szkoły.
6. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły ponownie wzywa rodziców/prawnych opiekunów ucznia do szkoły. Wskazuje możliwość (konieczność pomocy) diagnozy w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej lub u lekarza specjalisty. Sporządza notatkę z odbytej rozmowy.
7. Przy braku współpracy z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia Dyrektor Szkoły w porozumieniu z pedagogiem, w zależności od sytuacji, powiadamia instytucje wspierające rodzinę: Sąd Rodzinny, Policję, Ośrodek Pomocy Społecznej.

ZDARZENIA LOSOWE

I. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego

Wtargnięcie napastników do obiektu:

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
  - a. nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
  - b. nakaz dzieciom położyć się na podłodze.

7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

6. Po zakończeniu akcji:
  - sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregoś dziecka poinformuj Policję,
  - nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
  - prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły, w sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić dzieci.
3. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.
6. Po opanowaniu sytuacji:
  - a. upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
  - b. zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
  - c. udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
  - d. w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
  - e. zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Symptomy wystąpienia zagrożenia bombowego:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:
  - a. rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
  - b. samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).
2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby: Policję, Straż Miejską i Straż Pożarną .

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego / podłożenia ładunku wybuchowego:

1. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, niezwłocznie zgłasza ten fakt dyrekcji szkoły lub osobie zastępującej go. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym, przypadkowym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
2. Jeżeli jest osobą, która otrzymała informację telefoniczną :
  - a. słuchaj uważnie,
  - b. zapamiętaj jak najwięcej,
  - c. jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
  - d. zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
  - e. nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
  - f. jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.

- g. Jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał zanim przekażesz ją Policji.
- h. Zaalarmuj dyrektora szkoły lub osobę zastępującą go.

3. Jeżeli jesteś osobą, która znalazła / wykryła bombę lub podejrzany przedmiot:

UWAGA! Jeżeli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.

- a) Zabezpiecz w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobą postronnym – głównie uczniom, nie narażaj na niebezpieczeństwo siebie innych.
- b) Niezwłocznie zaalarmuj dyrektora szkoły lub osobę zastępującą go.
- c) Otwórz okna i drzwi.
- d) Usuń wszystkie materiały łatwopalne
- e) Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).

4. Dyrektor lub osoba zastępująca go powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straż Pożarną, Pogotowie Ratunkowe, Urząd Miasta.

5. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami, powiadamia personel i uczniów w sposób nie wywołujący paniki.

6. **UWAGA!** Podczas ewakuacji wszyscy zabierają ze sobą rzeczy osobiste – plecaki torby, reklamówki.

7. Zawiadamiając policję dyrektor lub osoba zastępująca go podaje następujące informacje:

- a. rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),
- b. treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
- c. numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

8. W miarę możliwości zabezpieczamy ważne dokumenty i pieniądze.

9. Dyrektor lub osoba zastępująca go zleca osobie kompetentnej wyłączenie dopływu gazy i prądu

10. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj, ogranicz dostęp do niego osobom postronnym.

11. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu.
12. Po przybyciu służb bezwzględnie stosuj się do ich poleceń.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)
10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

1. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” należy zastosować się do poleceń policji.

2. Ciekawość może być niebezpieczna- należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniem administratora budynku lub wskazaniem upoważnionych osób.

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządzaj przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

II. Procedury postępowania w przypadku pożaru budynku szkoły

1. W sytuacji zagrożenia pożarem należy zachować przede wszystkim spokój, ocenić sytuację i podjąć działania zgodnie z obowiązującymi procedurami..
2. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem oraz Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy **112**.
3. Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez dzwonek szkolny (5 krótkich dzwonek).
4. O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora szkoły lub osobę zastępującą dyrektora.
5. Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku.

UWAGA!

Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować!

Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!

6. Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej.
7. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
8. Wszyscy pracownicy muszą bezzwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
9. Dyrektor zleca pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu.
10. Jeżeli to możliwe, dyrektor poleca usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenny sprzęt i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji itp.
11. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.
12. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.
13. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, lecz jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.
14. Po przybyciu właściwych służb bezzwzględnie należy stosować się do ich poleceń.
15. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach

III. Procedura postępowania w sytuacji wypadku na terenie szkoły

(zgodnie z §7 Regulaminu Bezpieczeństwa w Zespole Szkolno - Przedszkolnym im.

Janiny Januszewskiej w Ciemnem)

1. Zasady postępowania w razie wypadku uczniów w czasie ich pobytu w Zespole, jak również w czasie zajęć organizowanych przez Zespół poza terenem obowiązują wszystkich pracowników bez względu na rodzaj wykonywanej pracy jak również zajmowane stanowisko oraz podstawę nawiązania stosunku pracy.
2. Pracownik nie może tłumaczyć się nieznajomością ustalonych postanowień.

3. Pracownik Zespołu, który był świadkiem wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
4. O każdym wypadku, nauczyciel, pod którego opieką przebywał uczeń w chwili wypadku lub dyrektor Zespołu, bądź upoważniony przez niego pracownik, powiadamia niezwłocznie rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego ucznia.
5. Fakt wypadku nauczyciel dokumentuje wpisem w dzienniku zajęć (w miejscu przeznaczonym na notatki), podając imię i nazwisko ucznia oraz imię i nazwisko rodzica (prawnego opiekuna), godzinę i datę powiadomienia, krótki opis zdarzenia oraz informację odnośnie poniższych ustaleń.
6. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń, np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zdrapanie, lekkie skaleczenie, itp.), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel lub dyrektor bądź upoważniona przez dyrektora osoba, powiadamiając rodzica(prawnego opiekuna) ustala z nim:
  - potrzebę wezwania pogotowia,
  - potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica,
  - godzinę odbioru dziecka z Zespołu.
7. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne niepokojące obrażenia, urazy, objawy, itp.), nauczyciel lub dyrektor, po uzgodnieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) poszkodowanego dziecka, wzywa pogotowie ratunkowe.
8. Nauczyciel będący świadkiem wypadku, o którym mowa w ust.7, odnotowuje zajście w zeszycie „Rejestr wypadków”.
9. O każdym wypadku, o którym mowa w ust.7, dyrektor zawiadamia niezwłocznie:
  - współpracującego z Zespołem inspektora BHP;
  - społecznego inspektora pracy;
  - organ prowadzący szkołę lub placówkę;
  - radę rodziców.
10. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik zawiadamia niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.

11. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
12. W przypadku zająć, o których mowa w ust. 7, 10, 11 Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy zwany dalej „zespołem”.
13. W skład zespołu wchodzi pracownik służby bhp, pedagog szkolny, pełniący jednocześnie funkcję szkolnego koordynatora bezpieczeństwa oraz społeczny inspektor pracy.
14. Zespół przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową.
15. Jeżeli w pracach zespołu nie jest możliwy udział jednej z osób, o której mowa w ust.13, dyrektor powołuje w jej miejsce innego pracownika przeszkolonego w zakresie bhp.
16. W skład zespołu może wchodzić przedstawiciel organu prowadzącego, kuratorium oświaty lub rady rodziców.
17. Przewodniczącym zespołu jest pracownik służby bhp., a jeżeli nie ma go w składzie zespołu-społeczny inspektor pracy. Jeżeli w zespole nie uczestniczy ani pracownik służby bhp, ani społeczny inspektor pracy, funkcję przewodniczącego pełni szkolny koordynator bezpieczeństwa.
18. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół, dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły, zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.
19. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu. Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może mieć odrębne stanowisko, które odnotowuje się w protokole powypadkowym.
20. Przewodniczący zespołu powypadkowego poucza poszkodowanego lub reprezentujące go osoby o przysługujących im prawach w toku postępowania powypadkowego.
21. Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zapoznaje się rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego ucznia.
22. Protokół powypadkowy doręcza się rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia.
23. Jeden egzemplarz protokołu powypadkowego pozostaje w Zespole.
24. Organowi prowadzącemu i kuratorowi oświaty protokół powypadkowy doręcza się na ich wniosek.

25. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor.
26. W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego, osoby, o których mowa w ust. 22 mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu.
27. Zastrzeżenia składa się ustnie do protokołu powypadkowego lub na piśmie przewodniczącemu zespołu.

IV. Procedura postępowania w przypadku śmierci na terenie szkoły

1. Natychmiast poinformuj zdarzeniu dyrektora szkoły.
2. Dyrektor lub osoba zastępująca go powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.
3. Dyrektor lub osoba zastępująca go zabezpieczają miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
4. Nie należy udzielać informacji mediom do czasu powiadomienia najbliższej rodziny.
5. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny. Należy zrobić to osobiście twarzą w twarz.
6. Dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie konieczności powiadamia pogotowie ratunkowe.
7. Dyrektor organizuje pracę placówki w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
8. W przypadku śmierci samobójczej szkoła w oficjalny sposób nie uczestniczy w uroczystościach pogrzebowych oraz nie umożliwia uczniom zbiorowego przeżywania żałoby. Pomoc i wsparcie udzielanie jest indywidualnie potrzebującym uczniom.